

SUMMARY OF ISSUES, 2016

2016/1.:

In the summer 2015 the Pázmány Péter Catholic University organized a scientific conference with the title '*Historic Roles of the Hungarian Aristocracy in the 20th Century*'.

The aim of this event – where several different disciplines like political science, sociology, history were represented – was to show that the history of the former aristocracy cannot be separated from the history of the Hungarian nation, not even in Late Modern History. This issue is dedicated to the lectures of the conference.

Keszei András: How to Determine the Aristocracy as a Social Group. The aristocracy as the highest class within nobility can be determined by different aspects. This paper discusses legal situation, holding and inheriting titles, then using the historical-legal noble orders as a starting point it talks about the orders from the point of view of behaviour sociology, and finally it describes the class as a dynamic group that is able to accommodate itself to the challenges of the actual environment. A live and constantly changing practice is used as a basis. This practice can be regarded as the answer to the question of 'What is it like being an aristocrat?'

Pánczél Hegedűs János: A Clique of Horthy-Sympathizers and Fascists? About the Aristocratic Social Network of Prince Primate József Mindszenty. The author mentions both aristocratic political opponents (e.g. Baron Tibor Collas) and allies (Count János Mikes of Zabola, Baron Vilmos Apor of Altorja) before Mindszenty had become Prince Primate. As the Prince Primate of Hungary he had a significant aristocratic social network, and it is definitely not an exaggeration. Mindszenty's actual political weight or orientation determined his social aristocratic circle. He was 'modern', since he favoured no one just because that someone had aristocratic origins. At the same time he ignored the spirit of the age, when he stood up for the chased social class during the communist era. The author describes in detail his relationship with Count József Pálffy of Erdőd (1904-1988) and Margrave Junior György Pallavicini (1912-1948/49), and his son, Antal Pálincás-Pallavicini (1922-1957), who set him free in Rétság.

Botos Máté: The New Lord: Aristocracy and Farmland in the 20th century. The Economic Role of the Hungarian Aristocracy. The author summarizes the process, which made impossible the living of this

social class. At the beginning of the 20th century the aristocracy played a strategic role in agriculture, after passing the Law VI. of 1945 – which demolished the large property structure by the distribution of farmlands – the change of the regime landed the aristocracy in difficulty. After 1945 the historical role of the aristocracy was not ensured. The compensation of the former higher class was not materialized even after 1990, partly because of the partial property gain during the compensation, partly because of the lack of funds within the aristocracy in Hungary. At the same time the article mentions those participants who played an active role in making the Hungarian agriculture flourishing again (Károly Stipsicz, Ádám Batthyány, László Károlyi, Sándor Degenfeld, Aladár Zichy).

Ballabás Dániel: The Role of the Széchenyi Clan in István Széchenyi's Cult During the Horthy Era. The author presents the origins of the clan, and then declares that Ferenc Széchenyi can be regarded as the new founder of the clan, since the later Széchenyis genetically spring from him. Moreover the different institutions (entails, the family archives, the mausoleum in Nagycenk, the Révay Foundation) which meant an important link to the constantly growing family descendants in the 19-20th centuries can also be connected to his name. Although the aim of the 'Széchenyi Clan de Sárvár-Felsővidék Foundation' was to boost family connections and financially aid family members in need, it did much more than that. The paper focuses on the activities connected to István Széchenyi's cult.

Kovács Örs: The Political Role of the Hungarian Emigrant Aristocracy in France. The paper describes the causes, the waves, the characteristics of the emigration and the circumstances in France, and then it outlines the branches of the Hungarian emigration, its organisations, and its most important participants after 1945. With the help of documents preserved in the National Archives of Hungary and in the Archives of the State Security Organizations the article shows the role of the aristocrats in the emigration. The aristocracy does not represent a self-sufficient, solid force in any of the western countries, yet it actively supports either financially or politically the politicians against the communist Hungary.

Némethy Zsolt: Without Rank: Hungarian Aristocracy not Re-established, 1945 –? The paper summarizes the main turning points of roll back of the historical aristocracy in public life after 1945, it underlines Law IV. of 1947 which forbade the use of noble titles,

ranks and ensigns. After the relocations, the internment camps, and the emigration years the Hungarian historical aristocracy did not return from its inner and outer exile and was not able to regain its earlier political and economic position. The paper presents the efforts, organizations, events realized by the nobility and the aristocracy to safeguard their interests in cultural life and also the unsuccessful legal steps that aim the official acknowledgement of using noble titles.

2016/2.:

Balázs Gergő: History of the Smaragd Clan. The author compared the earlier published results with the charter and narrative sources, each difference was thoroughly examined. The paper traces the family of French origin (it was also called Ajnárdfi, Gilétfi, Zsámboki clan) from the time when they arrived in Hungary until the decline of the family, the course of lives of family members, the development of their possession network, their local remembrance are also discussed. The genealogical table of the family has also been refined.

Gyöngyössi Márton: In the Trace of Hungarian Middle Age Gold Forints of a Catalan Coin Finding from the Early Modern Period. In 1989 during the renovation of the Sant Pere de Rodas Benedictine abbey in the northeast of Catalonia a significant coin treasure was found which derives from the late Middle Ages and early Modern Period. From the 658 coins of the finding 348 proved to be gold. The earliest coins derive from the second half of the 14th century, the latest ones from the period between 1520 and 1530. The finding contains 45 Hungarian Gold Forints from the reign of King Sigismund of Luxemburg (1384-1437) until King Louis II Jagellon (1490-1516), the latest year is 1512. The paper describes these coins and states that their origin can be related either to the 'Spanish' merchant colony of Buda or to Anne of Candele's escort who remained in Buda.

Szegedi László: Did a Hungarian Crown of Kings of Arms Exist? The answer to the question in the title is yes. The author reconstructs the coat-of-arms of János Ruda Hungarian royal herald and points out the possibility that this coat-of-arms might not only be his family coat-of-arms but also that of the official Hungarian royal heralds. At the same time the author also reconstructs the possible structural methods with the help of the structural heraldry invented by him. The study also writes about the problematics of the ducal titles in Hungary and suggests a solution.

2016/3.:

Szőcs Tibor: The Damus pro memoria Charter Issue. The author collected the charters without intitulation, the so-called *Damus/Datum pro memoria* charters (in that period they were mentioned as *memorialis*) and prepared them for publishing. For the correct interpretation both the date of issue and the name of the issuers had to be determined. This paper is a preliminary study to the source publication that presents a short summary of the general characteristics of the DPM charters, their spread in time and in location, and it also writes about the time and possible reasons of their disappearing. Out

of the 367 DPM charters (issued by kings, vice lord chief justices, high priests, the chapter of Eger) the earliest one dates back to 1252, the latest one to 1446. Most of these charters were issued during the reign of King Andrew III., and this charter type basically ceased to exist by the middle of the 14th century. This type was especially characteristic of the north-east part of the kingdom.

Kovács Mihai: The Connection Among Lőrinc Csete, Voivode László and the Church of Transylvania in the Light of an Unissued Charter. According to a charter issued on April 1st of an unknown year, as an answer to the complaints of the Bishop of Transylvania and his chapter Pope Boniface orders the Bishop of Várad to investigate a certain case of tithe against Lőrinc Csete, the bailiff of Hátszeg and asks him to make a verdict. Until now the date in the abstract of the charter was 1395. With the help of archontological and genealogical data the study identifies the exact date of issue as April 1st in the year 1300. The charter gives new information about the personal and economic policy of Transylvanian Voivode László from the Kán family.

Mihalik Béla: Additional Information on the Social Network of the Unitarian Nobility. The forgotten Marriage of Ferenc Petrichevich-Horváth de Széplak and Erzsébet Sárosi de Póka. The paper gives additional information to the 17-18th century past of these two stalwarts of the Unitarian nobility of Transylvania, examining their roles in a broader context. It points out a close connection between church history and genealogy: until the beginning of the 20th century this familial bond (with János II. Sárosi's two daughters and their descendants in it) determined the government of the Unitarian church.

Madarászné Kajdacsy Ágnes: Adventures of an Amateur Genealogist in the Archives. This Side and that Side of Parish Registers. The author who worked in technological and legal fields in the years of her active career presents the methodology of her own genealogical researches; she goes well beyond the usual family tree building approach. She describes the problems connected to sources, emphasizes the importance of source criticism, points out the necessity of finding all the documents of a particular case even in different archives. The study also highlights general lessons that are usually outside the scope of interests of family researchers: it is important to reveal the social network of the families, for example through the godparents.

2016/4.:

Szőcs Tibor: The First Mention of Sopronkertes in the Charters. Baumgarten today can be found in Burgenland, Austria near the Austrian-Hungarian border, next to the town of Sopron (in Croatian Pajngrt, in Hungarian Sopronkertes). Its first mentioning with an exact date can be related to the year 1289. There is another probably earlier mention of the village, though it cannot be connected to a given year. The study examines this charter without year and issuer, describes the difficulties of determining the exact date, and tries to figure it out. Although the years 1268 and 1269 cannot be ruled out with absolute certainty, most probably the charter dates back to 1265, more precisely to October 6th or some days later.

Reisz T. Csaba: About the „National Coat-of-Arms Committee” and the State Coat-of-Arms. The name of ‘National Coat-of-Arms Committee’ established in 2011 and set up in 2016 should be specified according to its tasks. Its scope of duties and sphere of action have to be changed so that the results and knowledge of the Hungarian heraldic could be used of the best possible way. The English translation of the Hungarian state coat-of-arms lacks the English professional terms, which is why its new translation is an urgent duty of the professional circle in Hungary.

Laczlavik György: The Collection Activities of the Department for Private Archives and Collections of the National Archives of Hungary for the year 2016. Beyond the traditional collection activities in the last two or three years the archives went to great lengths to locate and save the documents of the Hungarians living in emigration. Several test travels have been made mostly in North-America with the

aid of the Ithaka Project of the National Cultural Fund. Two years ago the department joined the Kelemen Mikes Project organized by the Secretariat of State for National Policy of the Prime Minister’s Office, with its help a great quantity of documents have been brought to Hungary from overseas. 1956 played a significant role in these collection activities: as a result of the call of the archives published in the written media several mémoires and photos were taken in by the archives. The collections of gild documents, letters of coats-of-arms, maps and plans have been widened further. The most important new items in 2016 are: the legacy of Károly Nagy and Ernő Töttösy, fond fragments of the Seper/Sejper and kin families, Association of the Technical and Natural History Societies, National Association of the Hungarian Art Groups of Photography, smaller family and personal legacies, e.g. the legacy of Mátyás Szűrös from the Csernyánszky family, documents of Quirin Jekelfalussy and his descendants.

E számunk szerzői

- ÁBRAHÁMBARNA tudományos munkatárs (MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézet, Bp.)
- BENKE TAMÁS laboratóriumi technikus (Verőce)
- CSIBA BALÁZS PhD-hallgató (Filozofická fakulta University Komenského v Bratislave, Pozsony)
- FÉNYI TIBOR igazgató (Róth Miksa emlékház, Bp.)
- GARADNAI ZOLTÁN főlevéltáros (Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára, Bp.)
- JAKAB RÉKA főlevéltáros, csoportvezető (Magyar Nemzeti Levéltár Veszprém Megyei Levéltára)
- KÓTA PÉTER igazgató-helyettes (Magyar Nemzeti Levéltár Vas Megyei Levéltára)
- LACZLAVIK GYÖRGY főosztályvezető (Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára, Bp.)
- MAGYAR ZOLTÁN tudományos főmunkatárs (MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Néprajztudományi Intézet, Bp.)
- PALLAG MÁRTA megbízott munkatárs (Magyar Nemzeti Múzeum, Éremtár, Bp.)
- RÁCZ GYÖRGY főigazgató-helyettes (Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára)
- REISZ T. CSABA címzetes főigazgató, főlevéltáros (Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára, Bp.)
- PORUBSZKY ÁDÁM egyetemi hallgató (Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Bp.–Piliscsaba)
- SZEKERES ATTILA ISTVÁN címertani tanácsos (Székely Nemzeti Múzeum, Sepsiszentgyörgy)
- SZŐCS TIBOR tudományos munkatárs (Magyar Tudományos Akadémia–Szegedi Tudományegyetem–Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára Magyar Medievisztikai Kutatócsoport, Bp.–Szeged)

TÁJÉKOZTATÓ

Szerzőink figyelmébe

A szerkesztőség a beérkezett kéziratok közléséről két anonim szakmai bíráló (lektor) véleményének ismeretében hoz döntést. A szerkesztőség kizárólag olyan kéziratokat fogad el, amelyek megfelelnek a szerkesztőség által előírt követelményeknek. Kérjük a tanulmányok és az ismertetések szerzőit, hogy minden esetben végleges szövegű kéziratokat küldjenek, mivel a korrektúrában a szerkesztők által megszerkesztett kéziratokon érdemi változtatásokra már nincs lehetőség. A szerkesztőség jegyzetapparátussal együtt lehetőleg 0,5–1 íves (20–40 000 „n”) tanulmányokat, recenziók esetében maximum 5 oldalas (10 000 „n”) írásokat vár. Ennél nagyobb terjedelmű kéziratok megjelentetésére is van lehetőség indokolt esetben (maximum 100 000 „n”). Az ismertetéseknél kérjük az ismertetendő mű (művek) pontos bibliográfiai adatait közölni. A tanulmányokban csak a jegyzetekben történik hivatkozás, nem kell felhasznált irodalom- vagy rövidítésjegyzéket készíteni.

Az egységes jegyzetapparátus érdekében kérjük az alábbiak betartását:

- A hivatkozott művek szerzőinek nevét kurziválni kell; nem kurziváljuk viszont szerkesztőjének (szerkesztőinek) nevét. Ez utóbbiakat a jelzett könyv, tanulmánykötet címe után zárójelbe téve adjuk meg (pl. Szerk. Domanovszky Sándor.). Ha egy műnek több szerzője, illetve szerkesztője van, azokat nagy kötőjellel (–) válasszuk el egymástól. A szerző(k) neve után a cím előtt kettőspontot tegyünk.
- Az oldalhivatkozásokor kérjük az oldal sorszámát megadni, a tól–ig-oldalszámok és évszámok esetében nagy kötőjelet (–) írjunk (38–40., 61–72.).
- A hivatkozásokor csak a kiadás helyét és évét tüntessük fel, a kiadót nem.
- Ha a hivatkozott mű esetében több kiadási hely van megadva, az egyes helységeket nagy kötőjellel (–) válasszuk el egymástól (pl. Bp.–Debrecen). Ha a kiadás helye Budapest, azt mindig rövidítve írjuk ki (Bp.). A kiadás helye után, az év előtt vesszőt kell tenni (pl. Bp.,).
- Amennyiben a hivatkozott mű valamilyen sorozat keretében jelent meg, a sorozat címét a kiadási hely és év után zárójelben tüntessük fel: pl. (Monumenta Hungariae Historica).
- Ha tanulmánykötetben napvilágot látott cikket idézünk, úgy a hivatkozott tanulmány után az „In:” szócskát írjuk, és közvetlen utána adjuk meg a tanulmánykötet címét és zárójelben a szerkesztőjét/szerkesztőit.
- Folyóiratban megjelent cikkekre történő hivatkozásokor nem tesszük ki az „In:” szócskát. A hivatkozott folyóirat címét kurziváljuk, és utána tegyünk vesszőt; ezt követi az évfolyam vagy kötetszám, majd zárójelbe téve a megjelenés éve, utána az illető évben megjelent szám, végül pedig az oldalszám: pl.: *Történelmi Szemle*, 1 (1958) 1. sz. 52. Az éven belüli számot csak abban az esetben jelöljük, ha a folyóiratnál nem folyamatos a lapszámozás az egyes számok esetében.
- Amennyiben ugyanarra a műre történik hivatkozás, kérjük a hivatkozott szerző családi nevét teljesen megismételve, keresztnévét azonban rövidítve megadni, utána kettős pontot tenni, majd az „i. m.” jelölést használni. Ezt követi az oldalszám. (Pl.: *Nagy I.*: i. m. 32.). Ha egymást követően ugyanarra a műre és oldalszámra hivatkozunk, írjuk, hogy „Uo.” Ha ugyanazon szerző egy másik munkájára, tanulmányára hivatkozunk, úgy az utóbbit/utóbbiakat az előbb idézettől egyértelműen el kell különíteni (pl. rövidített címmel, kerülve az évszámos rövidítést) és erre hivatkozni. Ha szerkesztett műre, forráskiadványra vagy sokszerzős műre történik hivatkozás, akkor a cím után zárójelben közöljük a továbbiakban alkalmazott rövidített címet (pl. a továbbiakban Reg. Arp.). Ha több kötetes műre történik hivatkozás, kérjük minden esetben az idézett kötetszámot, eltérő kiadási hely és év esetén ez utóbbiakat is feltüntetni. (Pl. *Nagy I.*: i. m. XI. k. Pest, 1858.)
- A kéziratokban az évszázadokat – idézetek, tanulmány- és könyvcímek kivételével – arab számmal jelöljük.
- Írásaikat minden esetben Word for Windows szövegszerkesztő programban készítve juttassák el a szerkesztőségbe elektronikus úton a turul@mol.gov.hu vagy a szerkesztőség tagjainak címére. A szöveget balra zártan írják, és a kurziváláson kívül semmilyen kiemelés (kövérítést, aláhúzást, ritkítást) vagy formázást ne alkalmazzanak. A tapadó írásjeleket is kurziválni kell, ha az előtte álló szó kurzív.
- A betűtípusok megválasztásakor ajánljuk a Times New Roman-t.
- A lábjegyzeteket automatikus számozással kérjük megadni, „lábjegyzet”-programot választva. Így a jegyzetek az oldal aljára kerülnek.
- Amennyiben a kiadandó tanulmányban képet/képeket is kívánnak közölni, kérjük azt/azokat mellékelni, vagy digitális formában a kézírathoz csatolva beküldeni, minden esetben jelölve a kéziratban, az/azok hova kerüljön/kerüljenek. Csak nyomdai szempontból jó minőségű képeket tudunk közölni. A Magyar Országos Levéltár anyagából közlendő képet nem szükséges mellékelni, csak a pontos jelzetet feltüntetni.
- Amennyiben nagyobb méretű táblázatokat kívánnak közölni, melyek meghaladják a folyóirat szedéstűkőr-szélességét, kérjük azokat a tanulmány szövegének végéhez illeszteni, külön szakaszban. A genealógiai táblázatokat is Word for Windows szövegszerkesztő programban kérjük.
- Csak a jegyzetekben (ld. = lásd, vö. = vesd össze, pl. = például) használjunk rövidítéseket, a főszövegben ne, ott tehát kiírjuk, hogy „például”.
- A főszövegben és a jegyzetekben az idézeteket nem kurziváljuk, csak idézőjelbe tesszük. Az idegen nyelvű (többnyire latin) kifejezéseket, formulákat viszont kurziváljuk.
- A folyóiratban közlésre kerülő tanulmányokról különnyomatokat csak külön igény alapján, megegyezés szerint készítünk. Az aktuális számból a tanulmányok szerzői öt tiszteletpéldányt kapnak, valamint dolgozatukat elektronikusan PDF formátumban.

Példák a hivatkozásokra:

Monográfiák esetében:

Szentpétery Imre: Magyar oklevéltan. Bp., 1930. (A magyar történettudomány kézikönyve II. 3.)

Folyóiratok esetében:

Ghyczy Pál: Kanizsai Dorottya címereslevele 1519-ből. *Turul*, 46 (1932) 68–70.

Szerkesztett kiadvány esetében:

Thallóczy Lajos: Jajcza (bánság, vár és város) története 1450–1527. (Az oklevéltárat szerk. Horváth Sándor.) Bp., 1915. (Monumenta Hungariae Historica, Diplomataria XL.) 76.

Tanulmánykötetben megjelent írás esetében:

Kubinyi András: A királyi udvar élete a Jagelló-korban. In: Kelet és Nyugat között. Történeti tanulmányok Kristó Gyula tiszteletére. (Szerk. Koszta László.) Szeged, 1995. 309–355.

Digitális adathordozók esetében:

Engel Pál: Középkori magyar genealógia. CD-ROM. Bp., 2001. Oslis nem.